

Popis invazivnih tujerodnih vrst na delu Planinskega polja, ki sodi v Občino Postojna

V okviru projekta Kras.Re.Vita smo avgusta in septembra 2023 izvedli nadzor prisotnosti invazivnih tujerodnih vrst rastlin na delu Planinskega polja, ki sodi v Občino Postojna. Ugotovili smo, da se na območju pojavlja kar nekaj invazivk.

Po odkritju invazivk je zelo pomembno, da **čim prej ukrepamo – jih ustrezno odstranimo**. Na Planinskem polju je število invazivk še dovolj nizko, **da s hitrim in ustreznim ukrepanjem lahko obvladamo njihove populacije**. Izkušnje iz drugih območij kažejo, da se ob neukrepanju te vrste v nekaj letih izjemno namnožijo in ponekod povsem prerasejo naravno vegetacijo. Ob tem gre poudariti, da gre za vrste, ki so iz kmetijskega vidika nezaželene, v nekaterih primerih pa celo zelo škodljive za človeka in živali.

Kmetom, ki obdelujejo zemljišča, na katerih so bile najdene invazivke, smo poslali dopise z navedbo zemljišč z invazivkami, njihovim opisom in ponudbo za predstavitev invazivk na terenu. Vsi prebivalci lahko pripomoremo k ohranjanju zdravega in naravnega okolja tudi sami in sicer tako, da invazivk ne sadimo na vrtove, invazivke odstranjujemo iz površin, ki jih obdelujemo ter da ostanke invazivk ustrezno uničimo. Na vrtovih na primer pogosto najdemo okrasne vrste kot so ameriške zlate rozge, lovorikovec, metuljnik ali davidovo budlejo, peterolistno viniko, kitajsko glicinijo, japonsko kosteničje, japonsko medvejko, pavlovnijo in druge.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo vrste, ki smo jih našli na Planinskem polju. Podrobnejši opisi in podatki o vrstah s na voljo na spletni strani [Tujerodne vrste – Tujerodne vrste v Sloveniji \(tujerodne-vrste.info\)](https://www.zrsvn.si/tujerodne-vrste), podrobnejši opisi rastlinskih invazivk so na povezavi [Tujerodne rastline – Tujerodne vrste \(tujerodne-vrste.info\)](https://www.zrsvn.si/tujerodne-rastline).

Vrste, ki so bile na polju večkrat opažene:

Orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*)

Do 2 m visoka trajnica s suličastimi listi z nazobčanim robom ter z razvejanimi rumenimi socvetji. Cveti od avgusta do oktobra. Se hitro zelo razrase ter tvori monokulturne sestoje.

Vpliv: Zelo poslabša kvaliteto krme in izrine domorodne vrste rastlin in živali. Sodi med rastline, ki jih je skladno s pogojenostjo v kmetijstvu potrebno zatirati.

Pojavljanje na Planinskem polju: Točkovno v mejicah, na pašnikih in ob cesti. Pogostejša na travnikih severno od Lipelj.

Črnoplodni mrkač (*Bidens frondosa*)

Črnoplodni mrkač je tudi preko 1 m visoka enoletnica z razvejenim stebлом. Listi so večinoma deljeni v 3–5 suličastih lističev. Razmeroma majhna, rumena socvetja so se razvijejo avgusta in septembra. Plodovi so dolgi do 1 cm, črni, ploščati in podolgovati, z dvema »rožičkoma«, s katerima se oprime dlake in oblačil.

Vpliv: Rastlinojede živali ga ne marajo, slabša se kvaliteta krme.

Pojavljanje na Planinskem polju: Točkovno v mejicah in na pašnikih po celem polju. Pogosto na lokacijah, kjer so mulčili grmovje.

Enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*)

Večinoma do 1 m visoka dvoletna rastlina, ki ima kamilici podobne cvetove. Listi in steblo so svetlozeleni, dlakavi. Posebej se namnoži na neobdelanih površinah. Cveti od maja do oktobra. Drobna semena raznaša veter.

Vpliv: Rastlinojede živali je ne marajo, povzroča napenjanje rastlinojedih živali, slabša se kvaliteta krme. Sodi med rastline, ki jih je skladno s pogojenostjo v kmetijstvu potrebno odstranjevati.

Pojavljanje na Planinskem polju: Rztreseno po celem polju, ni pa še zelo številčna.

Belkasta hudoletnica (*Conyza sumatrensis*)

Podobna enoletni suholetnici, le da ima manjša, manj opazna, številnejša socvetja belkaste do rjavkaste barve. Drobne plodove raznaša veter.

Vpliv: Rastlinojede živali je ne marajo, slabša se kvaliteta krme.

Odstranjevanje: Puljenje pred cvetenjem ali redna košnja.

Pojavljanje na Planinskem polju: Rztreseno po celem polju, predvsem na lokacijah, kjer se je nasipalo pesek.

Pelinovolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*)

Večinoma do 1 m visoka enoletnica, ki ima dvakrat deljene liste in značilna, klasom podobna moška socvetja.

Vpliv: Rastlinojede živali je ne marajo, pelod je močno alergen. Sodi med rastline, ki jih je skladno s pogojenostjo v kmetijstvu potrebno odstranjevati.

Pojavljanje na Planinskem polju: Ob cestah in na posameznih lokacijah na polju. Raznaša se jo z mehanizacijo (mulčerji) in z raznosom semen s krmo.

Dresnik (*Filipia* sp.)

Tvori goste, do 3 m visoke sestoje. Iz trajnih, več metrov globokih korenin vsako leto poženejo votli, kolenčasti, enoletni poganjki. Listi so dolgi 5–14 cm, široko jajčasti, celorobi. Zelo hitro raste in se razrašča ter širi na nove lokacije. Odstranjevanje je zahtevno in dolgotrajno.

Vpliv: Izriva domorodno vegetacijo, povečuje stroške vzdrževanja brežin, travišč in infrastrukture.

Pojavljanje na Planinskem polju: Ob Malenščici in na posameznih lokacijah pod Planino.

Topinambur ali laška repa (*Helianthus tuberosus*)

Do 3 m visoka trajnica z rumenimi, majhnim sončnicam podobnimi socvetji (koški). Steblo in listi so na otip grobi in krhki. V tleh so užitni gomolji. Poti vnosa: Namensko sajenje, prenašanje zemljine z deli korenin, razraščanje.

Vplivi: Izriva domorodno rastlinje, zmanjšuje travišča in povečuje stroške vzdrževanja mejic.

Pojavljanje na Planinskem polju: Na posameznih lokacijah pod Planino.

Žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*)

Do 2 m visoka enoletnica z votlim in sočnim stebлом. Listi so suličasti, po robu nazobčani, pri peclju imajo žlezne laske. Cvetovi so čeladasti, rožnati do belkasti, veliki 2–4 cm. Zrel plod se eksplozivno odpre in se iz njega usujejo številna semena.

Vplivi: Izriva domorodno vegetacijo, povečuje stroške vzdrževanja brežin in travišč.

Pojavljanje na Planinskem polju: Pri mostu čez Unico (pot od Planine proti Malnom), nekaj rastlin tudi pri Ravbarjevem stolpu.

Peterolistna vinika (*Parthenocissus quinquefolia*)

Plezalka, ki se pogosto uporablja kot okrasna rastlina. Listi jeseni pordečijo. Plodovi so podobni drobnemu grozdju in jih raznašajo ptice.

Vplivi: Izriva (prerašča) domorodno vegetacijo, onemogoča pomlajevanje gozda ter ovira rast dreves.

Pojavljane na Planinskem polju: Pri mostu čez Unico pri Haasbergu, v Planini in njeni okolici ter na nekaterih drugih lokacijah po polju.

Opazili smo tudi posamične invazivke naslednjih vrst:

Pavlovnija (*Paulownia tomentosa*)

Hitrorastoče listopadno drevo z velikimi listi in belimi do rožnatimi socvetji. Semena se stresajo iz gladkim orehom podobnih struktur. V Sloveniji je dovoljeno gojiti le neplodne (necvetoče) križance. Razrašča se tudi vegetativno, s poganjki iz korenin.

Vplivi: Izriva domorodno drevje, povečuje stroške vzdrževanja travnišč.

Deljenolistna rudbekija (*Rudbeckia laciniata*)

Do 2,5 m visoka trajnica, ki razvije drobnim sončnicam podobne cvetove. Pogosto se uporablja kot okrasna rastlina, nato pa »pobegne« v naravo.

Vplivi: Izriva domorodno rastlinje, zmanjšuje kvaliteto mrve.

Pojavljane na Planinskem polju: Posamič v bližini hiš.

Metuljnik ali Davidova budleja (*Buddleja davidii*)

Do 4 m visok listopadni grm s suličastimi listi in vijoličastimi (lahko tudi rožnatimi ali belimi) socvetji, ki privabljajo metulje.

Vplivi: Izriva domorodno rastlinje, povečuje stroške vzdrževanja brežin in obrežij. Tvori zelo goste sestoje.

Pojavljane na Planinskem polju: Posamič v bližini hiš ter na vrtovih ob Unici.

Octovec (*Rhus typhina*)

Velik grm s 30–60 cm dolgimi listi, ki so sestavljeni iz podolgovatih lističev z nazobčanimi robovi. Listi se jeseni obarvajo oranžno do živordeče. Goste skupine temnordečih, dlakavih plodov, ostanejo na drevesu do spomladi. Pogosto se uporablja kot okrasno drevo ali grm. Razširja se tudi z razraščanjem korenin.

Vplivi: Izriva domorodno rastlinje, povečuje stroške vzdrževanja brežin in infrastrukture.

Pojavljane na Planinskem polju: Posamič v bližini hiš.